

การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี หมู่ที่ 5 ตำบลหนองรี อำเภอสำนั จังหวัดลพบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ รวม 70 คน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนา การหาแนวทางและวิธีการพัฒนา การกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาและผลการปฏิบัติ ใช้กรอบการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคอุจจาระร่วง 4 เรื่องที่สำคัญ ได้แก่ 1) การจัดเตรียมอาหารและน้ำให้ปลอดภัย 2) การสุขาภิบาลอาหารและน้ำ 3) พฤติกรรมการล้างและทำความสะอาด และ 4) การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ดูแลเด็ก 1) มีความรู้และปฏิบัติเป็นไปตามเกณฑ์ในเรื่อง อาหารที่นำมาปรุงแยกเก็บเป็นสัดส่วน การเก็บอาหารที่เหลือไว้ในตู้กับข้าวหรือฝาชี การเก็บน้ำดื่มในภาชนะที่สะอาดมีฝาปิด การปรุงและการอุ่นอาหารให้สุกทั่วถึง การปรุงอาหารให้สุกใหม่ๆ สำหรับทารก และการอาบน้ำชำระร่างกาย 2) มีความรู้แต่ไม่ปฏิบัติซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ในเรื่อง การเลือกซื้ออาหารและน้ำดื่มที่ปลอดภัย การให้เด็กดื่มน้ำต้มสุกหรือน้ำบรรจุขวดสำหรับบริโภค การล้างมือฟอกสบู่ก่อนปรุงอาหาร ก่อนป้อนอาหารเด็กและหลังขับถ่ายอุจจาระ และการให้เด็กขับถ่ายอุจจาระในส้วมหรือภาชนะที่เตรียมไว้ 3) ไม่รู้และไม่ปฏิบัติซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ในเรื่อง การเตรียมอาหารสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร การป้อนอาหารเด็กด้วยช้อน การทำความสะอาดพื้น บริเวณที่เตรียมอาหารให้สะอาด การล้างภาชนะและขวดนมให้สะอาดถูกวิธี การทิ้งและการกำจัดขยะที่ถูกต้อง และการกำจัดอุจจาระเด็กลงในส้วม

2. แนวทางและวิธีการพัฒนาพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กคือ การใช้ยุทธศาสตร์พัฒนาความสามารถแห่งตน การใช้แรงสนับสนุนทางสังคมและแนวคิดอื่นๆ ที่สำคัญโดยนำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ การอบรมให้ความรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ของบุคคล การกระตุ้นเตือน การสาธิตการปฏิบัติ และการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมโดยการเยี่ยมบ้าน ซึ่งอยู่ในโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กด้านการป้องกันโรคอุจจาระร่วงหมู่ที่ 5 ตำบลหนองรี อำเภอสำนั จังหวัดลพบุรี ซึ่งมี 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) การอบรมให้ความรู้ผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับการป้องกันโรคอุจจาระร่วงในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และ 2) การติดตามเยี่ยมบ้านและประเมินผลการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กหลังผ่านการอบรมให้ความรู้

3. ผลการพัฒนาพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในระยะ 4 สัปดาห์สรุปได้ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) มีความรู้และปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ในเรื่อง การเลือกซื้ออาหารและน้ำดื่มที่ปลอดภัย การเตรียมอาหารสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร การป้อนอาหารเด็กด้วยช้อน การให้เด็กดื่มน้ำต้มสุกหรือหรือน้ำบรรจุขวดสำหรับบริโภค การล้างมือฟอกสบู่ก่อนปรุงอาหารก่อนป้อนอาหารเด็กและหลังขับถ่ายอุจจาระ การกำจัดอุจจาระเด็กลงในส้วม การให้เด็กขับถ่ายในส้วมหรือภาชนะที่เตรียมไว้ 2) มีความรู้เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยไม่เป็นไปตามเกณฑ์ แต่สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ในเรื่อง การทิ้งและการกำจัดขยะที่ถูกต้อง

This research and development aims to develop the behavior of nursemaids to prevent diarrhea in children under five years of age of Moo 5, Nongree Subdistrict, Lam Sonthi District, Lop Buri Province, using participatory action research from 70 nursemaids and others involved who have a chance to study together using developmental activity practice which started with studying current problems and needs for development, determine guidelines and methods for development, setting up key performance indicators for development and results of the performance. The framework of performance to prevent diarrhea consists of 4 main aspects, namely 1) sanitary preparation of food and water, 2) food and water hygiene, 3) the behavior of cleansing and purification, and 4) eradication of waste and rubbish using quantitative and qualitative research.

The findings indicated that:

1. nursemaids: have knowledge of and currently employ techniques according to the criteria regarding the food cooked and kept separately, the leftover food kept in the food cupboard or food cover, keeping drinking water in clean vessels lidded, securely all food being cooked and warmed thoroughly, using only freshly cooked food for infants, and using probe bathing techniques, 2) have knowledge but do not implement techniques according to the criteria in regard to buying safe hygienic food and drinking water, having children drink boiled water or bottled drinking water; clean hands with soap before cooking and feeding baby, or after excreting, having children excrete in the toilet or in the prepared container, and 3) don't know and don't practice the procedures which do not accord with the criteria concerning the places for food preparation which must be 60 centimeters high up from the floor, feeding babies

with a spoon, cleaning the floor, the area for preparing food must be clean and sanitized, cleaning vessel and milk bottle appropriately dumping rubbish and disposing the rubbish properly, and eliminating the children's excretions in the toilet.

2. guidelines and methods for the development of nursemaid behavior are as follows: using strategy to develop self efficacy, using social support and other main ideas by applying, training, experience mastery, prompting, demonstration, and using social support for home visits. These methods are in the potential developmental project for nursemaids in prevention the diarrhea of Moo 5, Nongree Subdistrict, Lam Sonthi District, Lop Buri Province, consisting of 2 activities: 1) training knowledge for nursemaids about the diarrhea prevention in children under 5 years of age, and 2) following up home visit and evaluating the results of performance of the nursemaids after training.

3. the results of the nursemaids behavior development in the first four weeks can be concluded into 2 characteristics as follows: 1) they have knowledge and can perform according to the criteria concerning buying safety food and drinking water, places for food preparation is at least 60 centimeters high up from the floor, feeding children with spoon, have children drink boiled water or bottled drinking water, clean hands with soap before cooking, feeding children and after excreting, eradicate children's excrete in the toilet, have children excrete in the toilet or in the container prepared, and 2) their knowledge increased a little which did not accord with the criteria but they could perform according to the criteria regarding dumping and eradicating rubbish appropriately.